

LÊ LỢI

Khi nhà Minh lấy nước ta

Muôn dân khố nhố c gòn xa khố n cùng

Thật may, có đấng anh hùng

Đã thổi đi tấc gỗ c, không chung mọt tọt i

Ngồi i mớ dân chúng khố p n i

Gian nguy cớ chớ c nãm tọt i chớ n chinh

Ra tay đánh đụt i nhà Minh

Sau thù bớ c vĩa hớ n kinh chớ y dài

Vua ta Lê Lợi vĩ tài

Ngồi ở quê Thanh Hóa, ngày nay nóc nhà

Thị Xuân là huyên, nhớ ra

Xuân Lan tên xã, làng là Lam Sơn

Vài câu thơ a rõ nguồn đời

Mong sao cùng biết rõ hồn vía ngài

Riêng với gia đình, thế này

Ông bà trước với đời y cấy, làm nông

Tôi Lê Lợi, nhớ rằng ông

Giúp người nghèo khó hết lòng trước sau

Gia đình Lê Lãi rất giàu

Nhà nhũ u tôi , lúc sau dãn ngàn

Lê Lãi khĩng khái hiên ngang

Ngũĩ chí khí, tánh rõ ràng phân minh

Cho nên quan lĩ nhà Minh

Dĩ ông, nên phĩ c triũ u đình làm quan

Tĩ lòng Lê Lãi ã không màng

Chĩ lo khôĩ phĩ c giang sang nũĩ c nhà

Ông mĩ hào kiũ t gũĩ n xa

Quyũĩ tâm lĩ y lĩ sĩ n hà trĩ i nam

Bính Thân năm 乙酉 bính c sang

Mười tám nghĩa sĩ hiên ngang tử tử

Tử tử Lũng Nhai hãm ản th

Quyết tâm tử tử, không nể gian nguy

Rời xuân Mậu Tuất (1418) đ

Nghĩa quân ta đã ph

Đoàn kh

Lúc này Lê L

Ngài cho truy n h ch b n ph ng

K ra muôn t i c a ph ng ngo i xâm

Vì c này t o đ c t ng tãm

B i vì h p l công b ng x a nay

oo *Nhưn ít, đ u t ng tài*

Khó khăn vô k nh ng ngày đ u tiên!

Nên V ng thua m y tr n l n

V Chí Linh, núi y riêng ba l n

Bao phen s i tóc ngàn cân

May nh h ng phúc c a ph n n c ta

Thò ng binh, Lê Lãi vĩa qua

Nghĩ An đĩ tĩa, nhĩ là tĩa đĩ

Lòng ngĩa i đĩ thuĩa n theo ngài

Sau tĩa n ra Bĩa c ra tay đĩ t thũ

Sĩ n hà ngài tĩa i gĩa m thu

Rĩa i khi tĩa c gĩa c thũ rút đĩ

Lê Lãi lên ngôi trĩa vì

Lũ p trĩa u Lê, sĩ Vĩa t ghi rõ ràng

Trên c, xin tóm lại c ít hàng

Còn đây là ch s ch y trên x a nay:

Như r ng Lê L i lúc ngài

Ph t c kh i nghĩa, g c hay tin này

Xua binh, chúng quy t d p ngay

Quan Minh t ng y, là tay Mã K

K m binh đi m mã dùng i

T Tây Đô chúng kéo đi đ ng đ ng

Bên Vọng lúc đó nhớ rưng

Ngài vì Lạc Thủy, bôn quân khắp vùng

Phục binh, đi lũy cuống hung

Không lâu, bôn giặc hùng đi đây

Rời theo như kẻ đã bày

Ta vì thua, bôn chầy ngay, thối là

Mã Kỵ truy kịp quân ta

Đi cho lũ giặc xa vào trăn giăng

Phải c binh ta xu t b t th n

G c m i thì đã m y ph n ch t đi

B y gi quân t ng Mã K

Nh m tr i nh m đ t h c hì tháo thân

T nh ng i, chúng kéo thêm quân

K ra đông g p m y l n tr c đây

Đánh V ng ta b i tr n này

Ba quân bu c ph i ch y ngay t c thì

V con V ng, s có ghi

T t c đ u b Mã K b t ngay

Riêng V ng lúc đó nh ngài

V Chí Linh, đóng đ đây n đ u

Th n i đúng m t năm sau

V ng xu t binh, đánh quân Tàu n hai

Nh m đ n Nga L c, ngài vây

Nga L c thu c Thanh Hóa này n c ta

Dĩ n dĩ u quân tĩĩ ng xông pha

Hĩ dĩ Minh tĩĩ ng, tên là Nguyĩ n Sao

Nhĩ ng mà sau đó ngĩĩ i Tàu

Cho binh chi vĩ n ào ào phĩ n công

Vĩĩ ng lĩĩ u thĩĩ bĩĩ t không xong

Chĩ Linh vĩĩĩ j, buĩĩ c lòng vĩĩ n hai!

Chĩ Linhĩĩ ngày thángĩĩ khó thay

Quân Minh bĩĩ n mĩĩ t, bĩĩ a vây trùng trùng

Còn lại ng, nguy cấp khôn cùng

Vợ ông liền họp lại ba quân hội nghị

“Liệu có ai dám xông thân

Liệu mình có chúa mặt trời hay không ?

Ngày xưa thì nhũ có ông

Kể Tán có Hán Vợ ông không tiếc mình”

Lê Lại nghe vậy liền xin

Cởi trang ngay đi có Bình Địch nh Vợ ông

Lê Lai xin mắ c áo Vắ ng

Cắ i voi, vung giáo thắ ng đắ ng đánh ra

Quân Minh, bắ n chúng đắ ng là

Bình Đắ nh Vắ ng đánh tháo ra mắ đắ ng

Chúng bắ a vây đắ bắ t "Vắ ng"

Lê Lai giắ a chắ n cắ ng trắ ng thắ ng xông

Tắ quân ta cũng mắ t lòng

Cùng Lê Lai đánh, nhắ ng không còn đắ ng

Hỏi tằm kẻ t giả a chèn tròng

Chúng giả t ông, mà ngợ Vợ ng ch t r i

Cho nên b n chúng m i thôi

Cho kẻ m binh mã xong r i rút đi

Còn Vợ ng, ngay lúc đó thì

Nh Lê Lai, đã thoát đi, nh ngài

L S n v i i đây

Thu c vùng Thanh Hóa, ngày nay n c nhà

Ngày cho người đi qua

Nhà c Ai Lao, mong h ta d ng g y

Đ ng th ì lo m anh tài

Kiên tâm khô ph c, đ i ngày xu t binh.

Còn bên kia, phía quân Minh

Vô cùng lo ì ng tình hình n c ta

Ch riêng năm đó, nh là

Ngh An thì có quan là Phan Liêm

Đề nghị lên làm phò n Minh tri u

Thầy Đệ tử, Lê Ngã đệ tử đệ tử quân

Tên đánh quân Minh b t th n

Thêm Nguyễn Đ c, lo n bên ph n Khoái Châu

H H ng, hai ng i sau

Tr c Tr nh Công Ch ng, r i sau Lê Hành

Hoàng Giang đ t y, rành rành

Đa C u, Tr n Nhu , thân hành đánh Minh

Tr i Nam kh p ch n bi n binh

Tình hình r t i cho Bình Đ nh V ng

□ Thanh Hóa, ngài vẫn luôn

Chiêu binh mãi mãi bèn phụng âm thục m

Năm Canh Tí (1420) ngài đem quân

Vào làng Thôi, rồi đi nh nhân lúc này

Đánh Tây Đô sẵn dục đây

Nhưng chưa kịp đánh, lúc này tống Minh

Lý Bân, hèn bỉ tống c tin

Đem quân, rồi quy t h Bình Định Vong

Tống này hùng h lên đống

Ngựa, ngựa i, đao kiếm m m t phụng m m m

Bên đây Vọng cũng bẻ quân

Tôi Thi Lang, đời Lý Bản so tài

Lý Bản đời, ít tởn vậy

Quân ta bẻ nếm tay thẹn sù

Bao nhiêu quân giặc rồi đời

Thu quân, bẻ nếm chúng hè nhau chầy dài

Vọng ta đời thẹn tởn này

Khao quân rồi đời chia hai, kéo v

Bên đời Ba Lm, mếm t b

Ch quân, ngài đã kéo v đời Giang

Quân Minh lúc đó chĩa sang

Cánh bên Nga Lạc, cánh đàng Quan Du

Lúc này chúng mình thò u

Phải thu quân lại, lo trừ phòng ta

Thì nhà, bên chúng tính là

Gặp Tây Đô lại, phòng ta thì nỡ

.....
..... **Nguyễn Trãi**

Bên Vọng ngả lúc bên b

Rất may, Nguyễn Trãi theo v

Gặp Vọng, Nguyễn Trãi dâng ngay

Bình Ngô sách y cho ngài xem qua

Vì ng xem sách y xong là

Gì ngay Nguyễn Trãi đ mà tham mưu

Vì Nguyễn Trãi, s có u

Ông mang ý chí báo thù cho cha

Cha ông, tr c đó nh là

B quân Minh b r đầ gi i đi

Cha Nguyễn Trãi, s có ghi

H ông là Nguyễn, tên là Phi Khanh

Thì nhà H tr, nh rành

Ông đã tận tâm, công khai và dè dặt vì tôi

Góp công giúp nước nhà phát triển

Rất cảm ơn bà Minh vì sự giúp đỡ

Nguyễn Phi Khanh, lúc đó thì

Bà quân Minh biết, gửi đi. Nhờ rằng

Lúc mà tôi đi Kim Lăng

Sợ ghi, Nguyễn Trãi theo chân khóc hoài

Tôi Nam Quan vì nỗi này

Nguyễn Trãi quyên tấc đất quay về nhà

Phi Khanh thày và y, bô o là

Con theo cha khóc đ mà làm chi?

G con hãy tr và đi

Lo r a nh c n c, sau thì cho cha

Nguyễn Trãi đ đó nh là

Ông luôn ghi nh i cha đêm ngày!

Riêng quê Nguyễn Trãi là đây:

Ng c i, Th ng Phúc, Hà Tây n c nhà

Ngày nay đã đ i i là

Nh Khê, Th ng Tín đ t là Hà Tây

Tìm danh Ngụy n Trãi ở đây

Xem Vì sao ta không thể này ra sao

Hết năm Canh Tí qua mau(1420)

Đến năm Tân Sửu quang vào cuối năm(1421)

Tên ông Minh lúc đó số n quân

Tên ông này tên Trí họ Trần cho hay

Quyết đánh Ba Lâm đến này

Trên Trí cho lính đi ngay qua Lào

Rồi hệ là bắt tay nhau

Phải quân hai mặt tiến vào đánh ta

Vị ông nghe sáo báo, thì là

Hợp ba quân đội, bàn qua tình hình

Cười cùng Vị ông nói tin

Bên kia cho đâu giặc Minh đông ngườ

Nhông đâu ông xa mị i i n

Chúng t m t m i, ta thì đánh ngay

Tất là phá được trận này

Xong ta chu n b b ngay s n sàng

Tôi đây, s i c thêm r ng

Là Vua không biết đến quân nước Lào

Đã cùng Minh bắt tay nhau

Giờ xem đời bên nào xảy ra

Trời Trí kéo tôi đánh ta

Hơn quân Lào trước, xông qua hẻm núi

Lúc đời Minh chết mất bầy

Vua ra rồi lúc đêm về đánh ngay

Quân ta đêm về theo ngài

Xông cửa trước giờ ra tay trước thiên

Trời đi chúng tôi ngàn quân

Lúc này Trí hỡi Trí n gì n run!

Hôm sau hỡi n nh ùng ùng

Độc toàn quân l c th hùng m t phen

Bên đây Vng cũng đã bèn

B quân mai ph c s n ven bên đng

Trí kia gì n quá khinh thng

Độc quân thng t n giáo g m đng đng

Đi cho Trí l t vào đng

Nh t ta n băng băng c c cùng

Trí n Trí h t g n i run!

Thu quân p c hè cùng ch y ngay

Còn quân Lào, nh lúc này

S n ng đang đánh, thay ng i Lào

X ng là binh vi n đ n mau

V ng không hay b t ng i Lào d i ta

Nên ngài cho h kéo qua

N a đêm hôm y chúng đà ra tay

T ng ta Lê Th ch v này

Bà trúng tên, ông chết ngay trên tên

Quân ta đứng lơ lửng trên thiên

Đánh quân Lào, chúng phải lùi nếm uất

..... **Vị Chí Linh Lớn Thôn Ba**

Nhâm Dần đến, sẽ có ghi

Vị ông Ba Lâm sau thì kéo qua

Đánh quân Minh ở Quan Gia

Quân Minh cùng với Lào đã phải công

Hợp quân của chúng quá đông

Vòng không đánh nôi bu c lòng lui ngay

Ngài v Khôi Sách t i đây

Gĩ c kia th a th b a vậy Vòng ng lĩ n

B y gi t h u h u tĩ n

Trùng trùng muôn gi c, tĩ n công liên h i

Tình hình nguy c p đĩ n n i

Vòng h p quân, nói m y l i d i đây

“Gi thì b n m t đ ch vậy

Ph i lĩ u s ng ch t phen này đánh ra

Không thì chết cả bên ta”

Nói xong, tất cả xông ra mặt đường

Đã chết đánh đợt đợt phẫn nộ

Ba quân đã mặt đường thoát ra

Sau đó, tất cả chạy qua

Chí Linh núi núi- núi ba thu này!

Núi Chí Linh hai tháng dài

Ta chết núi đường thối, lúc này ngựa voi

Bây giờ làm tất cả, thối rữa

Ba quân đầu mũi nhọn ngựa, hỡi đã

Xin Vợ ông đừng kìm hòa

Vợ ông bắt đi c dĩ, ngài đã phỉ sai

Lê Trăn, thay mặt cho ngài

Sang bên kia thuyết đi hai bên hòa

Bên Minh, chúng cũng nghĩ là

Mỹ năm phỉ đi c nh can qua khắp trỉ

Nếu hòa cũng đi c th nh thỉ

Thì là bên chúng nh n đi c a Vợ ông.

Sau đó ta, giữ c hai phỉ ông

Mũi bên đũa rơm mọt đũa kéo đi

Vòng vờ Lam Sơn mọt thì

Bên kia, Trần Trí đôi khi cũng đã

Cho Vòng vòng thóc vãi là

Ngựa trâu, cá móm đũa mà kết thân

Vòng nhún nhún cũng nhún u lún

Đũa vàng bạc, bèo Lê Trần tũn dùm

Đũa cút lâu, phía đũa ch quân

Chúng cho bết giũa Lê Trần bết vì

Bên chúng có sủi hủi nghi

Rồi ng V rồi ng đi chúng sau khi g rồi ng hòa

V rồi ng ta lúc đó cũng đã

Tuy t giao v rồi chúng rồi qua đ t này

L S n, ngài đóng rồi đây

H t năm Quý Mão tháng ngày cũng qua

Giáp Thìn v a đ n V rồi ng đã

H rồi ba quân rồi xét qua tình hình

Xem nên thì n ho c thoái binh

B rồi y g rồi Lê Chích t tin nói rồi ng

Nghĩ An hỡi mỵ u mỵ i phỉ n

Ngồi i đông đả t rợ ng nên đả a quân vào

Đánh Trà Long trổ c, rợ i sau

Đem quân quy t đánh vào thành Nghĩ An

Đả c Nghĩ An ta s n sàng

Đả c quân đánh ng c chi m toàn Đông Đô

Xem ra đả ng đả c đả đả

Coi nhĩ thiên h c h tr yền

Vợ ng theo i Chích đã khuyên

Đem quân t t c v l n Ngh An

T i Ngh An thì nh r ng

Quân ta t n đánh Ba Căng đ n này

Trong thành t ng g c là tay

L ng Nh H t b ch y dài thoát thân

Khi V ng h đ c Ba Căng

Thì ngài l i đ n ba quân đánh vào

Trà Long đ nh l y đ c mau

Nh ng đ n B L p, Quì Châu nh là

Đ i quân Minh ch n đánh ta

Vì Trí n Trí, Phụng Chính là Quân Minh

Chúng ta lập tức binh

Vì n dùng kế cũ, quân Minh lọt vào!

Mở m phở trái trái c sau

Ra tay để ng lo t khác nào chúng phong

Quân Minh thấy ch t đ y đ ng

Trí n Trung quân g c đi không có v

Chúng thua tan tác ê ch

Hơn trăm con ngựa cũng về tay ta

Gì c kia b ch y th là

V ng đem quân đánh đ t Trà Long ngay

Nh quan tri ph thành này

C m Bành cũng đã bó tay ra hàng

Uy danh V ng i đ i vang

Quân ta càng đánh th càng thêm hăng

Còn bên g c cũng nh r ng

Lũ này cũng r t kiêu căng ngang tàng

Nh u n quân nát th tan

Những chúng không dám báo sang Minh triều

Thần rơm rơm vì cớ đi nhử

Là khi Trần Hiệp được cớ đi sang thay

Trần Hiệp khi bị t khi hay

Danh Võng ng ng ly bên đây nam triều

Trà Long châu y b y gi

Võng đã ch m ly th th i ng vang

Kinh h n Trần Hiệp v i vàng

Vì t ngay t s đ a sang Minh triều

Vua Minh nghe đ c, th u đi

Điên hùng nĩ i giĩ n giĩ a trĩ u mĩ t khi

Truyĩ n ngay chiĩ u chĩ phát dĩ

Lĩ nh ngay Trí, Chính ĩ c thì vĩ cung

Thĩ y chúng, ông quĩ ðùng ðùng

Rĩ i ĩ nh cho chúng phĩ i cùng ðem quân

Đánh Vĩ ĩ ng dĩ chuĩ c ĩ i ĩ m

Cĩ hai sĩ hĩi, chúng tuân ĩ nh ĩĩ n

Thĩ rĩ i ngày ĩ i ĩ i ðem

Chúng kéo thĩ y bĩ quyĩ t tìm đánh Vĩ ĩ ng

Lúc đó Vua nghe dẫu ở Nam Phụng

Ngài cho chuẩn bệ quân lập nên sàng

Khi nghe Trí, Chính lập nên sàng

Ngài sai Đinh Lễ tước số ngàn quân ngay

Vua Đai Gia đóng ở đây

Quyết lòng phải chiến đánh ngay kẻ thù

Vua nghe ta lên đả tước ng du

Bên Lam Giang, đả tước Khố Lưu cũng đà

Bệ binh chực gác kéo qua

Ta xem dĩ n dĩ n dĩ p ra th nào

S dĩ n dĩ ng sau đó quân Tàu

Cùng theo Trí, Chính ào ào dĩ n qua

Quy dĩ t tìm dĩ t dĩ quân ta

Đ dĩ c tin V dĩ ng dĩ dĩ t là Kh dĩ L dĩ u

Chúng băng lên m dĩ n th dĩ ng du

Đóng ch dĩ t dĩ dĩ t Kh dĩ L dĩ u n dĩ a vùng

V dĩ ng ta dĩ p dĩ c sai quân

Kéo dĩ , đánh tr dĩ ng dủng dủng ra oai

Đêm dĩ n thì nh dĩ là ngài

Cho người đi đâu a giờ bày nghi binh

Xong rồi ngài rồi thân chinh

Sang sông chèo đò binh sẵn sàng

Sáng hôm sau, đi chèo n sang

Tôi Nam Ngạn sông Lam Giang, thà là

Chúng tôi trốn đi a c a ta

Thình lình bọn m t t ng la d y t r i

Ta cu ng t n, đi ch t t i

Tên ng Hoàng Thành b chém r i m t đ u

Chu Kiệt t b b t ngay sau

Quân Minh kh p đ m g m nhau ngh t ngừng

Tr n Trí phen n a hãi hùng

V Ngh An v i b i quân gi thành

Năm này r i cũng qua nhanh

H t năm t T , nh rành thág giêng

Ngh An, V ng t n đánh li n

Đ n Th Chu huy n s biên rõ r ng

B y gi đông ngh t ng i dân

Đã a trâu, đã a rừ u rừ c quân cùng ngài

Hỏi nói không ngợ ngày nay

Uy nghi nừ c cũ lúc này rõ ra

Thêm quan tri phở Ngợ c Ma

Chính là Trừ n Quý kéo qua giúp ngài

Vừ ng lừ n xu ng lừ nh nói ngay

“Dân ta đã khở bở y nay vô cùng

Bây giờ ta lừ nh toàn quân

Không đừ c quy n lừ y c a dân thừ gì

Lừ nh này bở t bu c phở i thi

Trở ra cửa cửa mới khi cửa Tàu”

Xong rồi tôi cùng nhau

Chia quân đi đi t quân Tàu khắp nơi

☐☐ [Thêm nhữ u quân tôi ng b y gi](#)

Xung quanh châu huy n khắp nơi và hàng

Vội ng ta x c đánh Ngh An

Trong thành quân gi c ru t gan rồi b i

Cũng may cho chúng b y gi

Tôi ng Minh h Lý tên th i là An

Tên ngoài biên đất Đông Quan

Đem quân vào cửa theo đường biển đi

Trên Trí hay đến cửa tin thì

Một cửa thành không hề xông ra

Vương và chớ y đến Đệ Gia

Dùng binh phục đánh, chúng đã vỡ tan

Trên Trí chớ y tới Đông Quan

Lý An khi đó chớ y toan vỡ thành

Vương cho quân đuổi kịp nhanh

Băng băng tíc tíc n vây thành Nghê An

Tháng năm năm y v a sang

Theo nhữ Vng nh, nh quan tên là

Đinh L, thng toán quân ta

Cùng nhau tríc ch đ t là Di n Châu

Quân ta kh i s đ mau

Đ n Di n Châu, g p t ng Tàu là tay

Trng Hng cũng kéo v đây

Đem thuy n ng t ng v a đ y ba trăm

Trong thành chúng cũng cho quân

Ào ra đợc tiếp Trờng Hùng vào trong

Đinh Lợc phợc binh đợc công

Chỉ mợc đợc ng thợc chúng trong trờn này

Trờng Hùng thợc mợc chợc ngay

Bợc quân ta đợc đợc ngoài Tây Đô

Đinh Lợc cho quân đợc vô

Báo cho Vợc ng bợc tợc cô Trờng Hùng

Vợc ng cho ngay nhợc đợc ng quân

Là Lợc u Nhân Chú hợc cùng vợc ông

Lê Sát quy t chí đ ng lòng

V Đông Quan ph i giáp công Tr ng Hùng

Đông Quan b n m t b t bùng

Quân ta vây ch t Tr ng Hùng nh nôm

V a đ n tháng b y, nh li n

Quan Tr n Nguyễn Hãn cùng viên t ng là

Lê N theo nh V ng ta

Đánh ra Thu n Hóa, t n ra Tân Bình

Đ n B Chính g p t ng Minh

Tên Nặng xúng húng đình huỳnh là Nhâm

Hai bên giáp chí nôm môm

Phúc binh ta đánh tung Nhâm chày dài

Xong, ta đi đờ c tin hay

Là t ngoài b, lúc này Lê Ngân

Đem thêm b y m y thuy n quân

R ào t sóng r n r n t i đây

Tr n Nguyễn Hãn nh chia hai

Cánh th y, cánh b đánh ngay Tân Bình

H Tân Bình ông d c binh

Băng qua Thuần Hóa, giữ gìn kinh hải hùng

Trần Nguyễn Hãn mới thêm quân

Tinh binh mới y võn hũu hùng ra oai

Tiền ra bực rập dầy bay

Thần quân ta cứ mới ngày mới tăng

Võng ta mới đi đởc ba quân

Tôn “Đi Thiên Hành Hóa” nhân lúc này

Đi Thiên Hành Hóa thà ngay

Nghĩa là mới vì c làm thay cho tr

Lời thêm hào khí tập khởi

Cùng theo Vương nh, đứng th i v đây

Đ n Bính Ng, v c th này

Vương cho quân đánh ra ngoài Đông Đô

Ba quân h t s c n c nô

Chia ra ba cánh t đánh ra

Cánh đ u có nh m v là

Ch n quân Vân Nam, n u mà chúng sang

Cánh hai, quy t ph i ch n đàng

Đ ch t L ng Qu ng, n u sang n c nhà

Cánh ba thì đánh thò ng ra

Ngoài Đông Quan đò t, quân ta lên đò ng!

Sò ghi quân tò ng cò a Vò ng

Tôn dân, trò ng luò t kò cò ng gò gìn

Nên dân yêu mò n trò n tin

Khò p nò i nô nò c, hò t mình phò Vò ng

Lò i nghe tin ò chiò n trò ng

Cánh quân thò nhò t mò t phò ng tung hoành

Gò p thù, ta hò chóng nhanh

ở bên Tam Đái và thành Quách Oai

Xong rồi cũng cánh quân này

Cùng nghìn Lý Trí n băng ngoài Đông Quan

Bên Minh, chúng cũng hai đàng

Cánh theo Trí n Trí, kéo sang Ninh Kiều

Cánh còn rồi, chúng cho đi

Sang nghìn Thiên đ làm liêu ch nghìn ta

Bên ta Lý Trí n đánh qua

Trí n Trí ch y đ n sông là Ninh Giang

Chết có tin, già c đi a sang

Hơn v n quân, t Vân Nam t n vào

Lý Tr n l n nh nh sau

Chia quân ra quy t đi i đi u chúng ngay

Cánh m t, có nh m v này

Ch n quân Tàu i cánh ngoài Vân Nam

V t ng đ c nh d n đàng

Là Ph m Văn X o hiên hang d n đi u

Ngàn quân ph n khích theo sau

Quyết tâm cất đi tũ Tàu vĩ n binh

Còn Lý Trí n thì t mình

Hỡi t ng Đ Bí k m binh mã li n

Nh m Trí n Trí, đánh tr c tiên

Trí n Trí b c tr n t n ch y đi

Lý Trí n đu i đánh t c thì

T i làng Nhân M c, s ghi rõ r ng

Đ ch toi h n c ngàn quân

B t Vi L ng t ng, gi ng g n tr tay

Đo n r i, Lý Trí n v ngay

Cùng Văn Xí o đi quân ngoài Vân Nam

Quân Tàu, bèn chúng vĩa sang

Đến cửa Đa Lạc, gặp toàn quân ta

Ngập trời ba mặt xông ra

Địch kinh, chấy đến thành là Tam Giang

Quân ta băng bóm hàng hàng

Vây thành từ phía, địch ngang địch ngđịch!

Ồ Văn Trí, sghị rợng

Do thua liên tiếp mấy lần trệch đây

Lời thêm thốt từ n này

Hơn lời n viết m t th ngay, rồi đã

Gửi cho Phụng Chính, nói là

Đông Quan th y u, mong ra giúp dùm

Đức th , Phụng Chính chia quân

Giao cho Thái Phúc lo phận Ngh An

Hơn thì tr c ch Đông Quan

Lén lén, lút lút theo đường b đi

Vong ta b t đ c tin thì

Hợp quân, xong rồi chia ra

Năm nghìn người đó là

Lê: Bôi, Ngân, Thôn với là Văn Linh

Nghị An, cho họ đi u binh

Còn Văn Ngân khi đó, thì mình kéo quân

Đuôi theo Phụng Chính tức thôn

Hai cánh thủy bộ như thôn băng đi

Đến Thanh Hóa, sẽ còn ghi

Văn Ngân cho quân đánh thành trì Tây Đô

Địch quân họng họ t lui vô

Hè nhau cớ thỡ trong Tây Đô thành

Thành này lĩ u khó hỡ nhanh

Nên Vỡ ng quy t đỡ nh vỡ thành Lỡ i Giang

Tỡ khi Vỡ ng đánh Nghỡ An

Đánh đầu thỡ ng đỡ y tỡ ng vang lỡ y lỡ ng

Đỡ ch nghe củ ng cỡ tay chân

Thỡ là bỡ n chúng cho quân vỡ Tàu

Báo Minh trỡ u bỡ t thỡ t mau

Vua Minh nghe đỡ c máu trào sỡ c sôi

Những vì bất chuyết không rời

Vua Minh bất bu c ph i đòi bá quan

Đi tri u, c p t c lu n bàn

Sau cùng h c hai quan t ng là

Mã Anh tham t ng v i là

R ng Chinh di t ng tên là V ng Thông

Tr c tri u chúng h a m t lòng

D p yên Lê i, p công v i tri u

Vua Minh p t c i đ u

Năm mươi i ngàn lính tr c tr u nghênh quân

Tr ng chiêng, c xí r n r n

Theo hai t ng n , thêm n xu t chinh

Th là năm ch c ngàn binh

Hàng hàng p p , quy t bình An Nam

Không lâu chúng t i Đông Quan

H i quân đ c th y trăm ngàn gi ng oai

Đ n tr i c a chúng lúc này

S ghi m y ch c d m dài li n nhau

Chúng chia ba cánh nh sau

Từ đất Cờ Sĩ tống Tàu Vàng Thông

Cánh hai thì nhàn nhàn lòng

Từ Thanh Oai, bệ quân xong Mã Kỵ

Cánh ba, sĩ cũng lách ghi

Đất Sa Thôi, Phụng Chính thì vầy đây

Còn Vàng ta, phía bên này

Bệ tống đi chích nấp ngày nhàn ra

Ba quân nô nhàn xông pha

Đu nhàn ta ít, đu là đu ch đông

Dòng i trên mặt đất chung lòng

Chờ chờ quân lính thong xông chiến trường

Không lâu, theo lệnh của Vua

Lý Trữ N, Địch Bối lên đường ra quân

Tên Ninh Kiều, hóm hóm

Tên vua Cấm lệnh quân sĩ

Xong cho quân đánh nhau

Vua đánh vua rút, trên gan Mã Kiều

Mã Kiều ngay lập tức thì

Địch toàn quân ì c ì ì đánh qua

Địch n c ì u tên g ì i Tam La

Quân ta ba m ì t xông ra kinh h ì n

Quân Minh b ì chém d ì p d ì n

H ì n ngàn tên đ ì ch xác h ì n lia hai

Mã K ì b ì tr ì n ch ì y dài

Lý Tr ì n bám sát sau ngay đ ì ng đ ì ng

T ì i làng Nhân M ì c, nh ì r ì ng

Đ ì ch quân b ì b ì t h ì n năm trăm ng ì ì i

Lý Tr ì n đ ì c th ì chín m ì ì i

Độc quân đánh tiếp sấm trổ i m vang

Lần này nhậm Chính đánh sang

Phụng ng Chính quá sấm kinh hoàng chớ y dĩ

Phụng ng Chính vớ gộp Mã K

Rời vớ C S bớ vì tở đây

Vớ ng Thông- quân tở ng còn dĩ y!

Cớ ba bớ n chúng tở c ngay lu n bàn

Vớ ng Thông bớ o chớ c, An Nam

Trớ c sau cũng sấm đánh sang, thớ là

Chúng cho bèn trìn, chèn ta

Không lâu Lý Trìn n tìn qua đ t này

Vòng Thông theo k y bày

Th là Lý Trìn n theo ngay bám l n

Không may khi t trìn n tìn

Quân Minh b n chúng cũng l n ph n công

Đ i chân gai nh n, s t chông

Voi ta gi m ph i chúng l ng l n lên

L i thù ba m t b n bên

Gươm dao sáng loáng, cung tên rào rào

Lùi binh Lý Trĩn rút mau

Ba quân tặc tặc xông nhau chày dài

Võ tểi Cao Bôn nhẩy ngay

Lý Trĩn cho lính sang ngay Thanh Đàm

Báo rình trong lúc nguy nan

Tình hình chốn võn binh sang tặc thì

Đinh Lỗ, Nguyễn Xí bầy gi

Đem voi cùng võ tểi quân thì cứu nguy

Quân ta võn đốn tặc thì

Đánh trờn quan trờng nhòt nhì là đây

Tên gọi cầa trờn đánh này

Đờng quên Tờy Đờng đứng ngay tháng mườii

Vào năm Bính Ngọ bờy gờ (1426)

Đờn bờn mườii vờc ta thời xem qua

Trờc xin đờ mườii c bên ta

Nguyờn Xí, Đinh Lờ lúc mà đờ c tin

Lờn đờm theo mờy ngàn binh

Tiền vệ Cao B, chia binh thế này

Tôi Chúc Đ, mặt ph n hai

Nga sang Tây Đ cùng bày kế xong

Ch ch đ ch đ n – s công!

Vô tình - Tôi có chuyện không ngờ là

Mỹ tên lính gác bên ta

Bắt đầu tên đ ch lúc mà đ tin

Tra ra bí mật đ c tình hình

Võng Thông đang đóng binh bên Ninh Kiều

Tình này cũng đã cho đi u

Đo quân khác n, vì yêu cầu là

Lên đi tiếp h u quân ta

Khi Thông phát nh xong là giáp công

Quân ta bị t k y xong

Nhà đêm hôm y nh lòng nh sau

Đinh L phát h u a Tàu

Th là b n chúng ào ào giáp công

Không ng tr n đ a b không!

Lời đêm hôm y đò rồng mả a tuôn

Cho nên lời y lời nát đờng

Quân Minh vả a thây bả t thờng xây ra

Quả nhiên khi đó quân ta

Từ đâu bả n mả t- hờng hà giáp công

Quân Minh giày xéo lời n lời ng

Mả t phờn chúng bả rả t sông bả dìm

Năm mả mả ngàn giở c mả t đêm

Bả ta dờ t đờ i trờn tờn, gờ m thay!

Thờng thờ Trờn Hờp đờng này

Rất đau! Lý Lăng cũng bay đi đau

Chín ngàn quân lính theo sau

Đau hàng lập tức cúi đau trước ta

Đau đau, khí gì là

Chết cao như núi, quân ta thu về

Nam trẫm mệnh trẫm nếm ghê

Tháng mười Bính Ngọ bực vấp sao quên...

võ thanh khâm

(còn tiếp)

□
□

□